

Tajná chodba hradu Kladska

Petr Rožmberský

O podzemních tajných chodbách se na stránkách Hlasy objevilo již několik příspěvků. Některé byly až fantasmagorické,¹⁾ jiné pesimistické,²⁾ badatelské,³⁾ všeobecné,⁴⁾ konkrétní,⁵⁾ shrnující⁶⁾ či objevné.⁷⁾ Tento příspěvek se týká tajné podzemní chodby hradu Kladska, nacházejícího se dnes na území Polska.

Nejprve ale trochu historie. Slavníkovské území Kladska se stává součástí českého přemyslovského státu koncem 10. století. Roku 1010 byl kladský hrad obléhán Poláky a potyčky pokračovaly i v dalších letech. Roku 1074 byl kladský hrad osazen silnou českou posádkou. Roku 1093 český kníže vytvořil z Kladska úděl pro svého synovce; ten se ale stal polským králem a proto bylo Kladsko opět obsazeno Čechy. V bojích mezi Přemyslovci byl hrad vypálen a zničen; postaven byl znovu roku 1126. Kladsko se stalo jedním z českých krajů, spravovaných kastelány, jejichž řadu uzavírá roku 1253 Havel (z Lemberka). Roku 1262 je

Pevnost Kladsko (Polsko).

jako kladský purkrabí uveden Ctibor Hlava (tato změna snad indikuje vznik hradu západního typu). Podhradí bylo roku 1269 povýšeno na město, v letech 1278-1290 držel Kladsko vratislavský kníže Jindřich IV., po vymření Přemyslovců je Kladsko dáváno do zástavy a až roku 1341 se vrací do rukou krále Jana Lucemburského, který se zavázal, že Kladsko nebude zastavováno ani odděleno od Čech. Za husitských válek stálo Kladsko na katolické straně, ale bylo husity napadeno a vydrancováno. Roku 1440 se celé Kladsko dostalo do rukou Hynka Krušiny z Lichtenburka a jeho syn posléze Kladsko prodal Jiřímu z Poděbrad. Ten vytváří roku 1462 kladské hrabství a dává jej v léno svému synům. Z nich Jindřich starší se stává knížetem minstrberským a od roku 1467 sídlí na kladském hradě a konvertuje ke katolicismu. Ačkoli jeho synové prodávají roku 1501 Kladsko hraběti Oldřichovi z Hardeka, titul kladských hrabat si ponechávají. V letech 1512 a 1518 se v Kladsku konaly generální sněmy stavů zemí Koruny české. Hardekové postupují roku 1534 své panství králi Ferdinandovi, který Kladsko roku 1537 zastavuje Pernštejnům, kteří je roku 1549 přenechávají bavorskému vévodovi Arnoštovi, který na kladský hrad posléze přesídlil. Ale již okolo roku 1566 je Kladsko opět v rukou českého krále Maxmiliána, který kladskému hrabství potvrdil výjimečný statut v rámci Českého království zřízením kladského sněmu, podobně jako jej mělo Chebsko a Loketsko. Rudolf II. pak svým majestátem vyhlásil, že Kladsko nemá být nikdy prodáváno, zastaveno a oddělováno od Čech. V té době sloužil kladský hrad

jako státní vězení. Reformace postoupila i do Kladska a na přelomu 16. a 17. století tu měli evangelíci čtyřnásobnou převahu. Českým stavovským povstáním proti Ferdinandovi II. započala třicetiletá válka. Po prohrané bitvě na Bílé Hoře se na kladském hradě uzavřelo 1200 českých vojáků a 300 ozbrojených měšťanů v čele s F. B. Thurnem, synem Matyáše Thurna, bývalého velitele stavovského vojska. Proto byl roku 1622 kladský hrad obležen 20 000 císařskými vojáky pod velením Maxmiliána z Lichtenštejna a 28. listopadu se Thurnova posádka vzdala za podmínky svobodného odchodu. Tím padla poslední výspa českého stavovského povstání. Kladské hrabství zůstávalo v majetku Habsburků a sloužilo jako úděl. Za císařovny Marie Terezie se rozhořela válka o rakouské dědictví a pruský král Bedřich II. v roce 1741 dobyl většinu Slezska a oblehl Kladsko, které se po dlouhém obléhání roku 1742 vzdalo a spolu s většinou Slezska muselo být postoupeno Prusku. Prusko zrušilo kladský sněm a svébytnost kladské země byla zrušena připojením k pruskému Slezsku. Ještě jednou se podařilo Rakušanům Kladsko dobýt, ale roku 1745 jej znovu ovládli Prusáci a roku 1760 zase rakouský generál Laudon, i když kladský hrad zůstal v rukou Prusů; Laudon jej oblehl. Po téměř dvou měsících se hrad vzdal. Ovšem roku 1763 byla rakouská vojska z Kladska stažena – Bedřich II. za definitivní odstoupení Kladska podpořil volbu Josefa II. císařem. Poté byl zbourán starý kladský hrad a na jeho místě vyrostla nová pevnost, existující dodnes. Kladsko se pak stalo součástí sjednoceného Německa. Kladská pevnost byla opět využívána jako vězení, roku 1944 sem byla přemístěna zbrojovka. Přes pokusy připojit Kladsko po 2. světové válce k Československu bylo Kladsko Postupimskou konferencí definitivně přičleněno Polsku.⁸⁾

Pod kladskou pevností je nebývale rozsáhlé bludiště podzemních chodeb.⁹⁾ Jinde se uvádí, že dominantou města Kladska je pevnost se systémem podzemních chodeb.¹⁰⁾ Kladská pevnost je jedním z nejlépe dochovaných obranných fortifikačních systémů ze 17. a 18. století. Lze si prohlédnout unikátní systém podzemních chodeb, takzvaných minérských chodníků.¹¹⁾ Jde tedy nikoli o podzemní chodby bývalého hradu, ale se vznikem pevnosti související podzemní prostory.

Při excerpování Pramenů k československým dějinám vojenským pro zcela jiné účely se náhodou podařilo nalézt zajímavou informaci: 11. dubna 1622 píše z Hradce Králové nejvyšší lajtnant Cerboni italsky Albrechtovi z Valdštejna a přikládá poslední zápis o výsledku zajatce z Kladska. Z přílohy (protokolu o výsledku Ondřeje Chebďovského) se dozvídáme, že vyznal na mučidlech, co již předtím dobrovolně vypověděl. Uprchl sám (měl však u sebe listy určené do Nymburka, Českého Brodu a Kutné Hory), zvědové z Kladska nejsou vůbec vysíláni. Kladští mají 700 měřic žita, 19 děl na zámku, 12 v městě a po jednom praporci na obou místech. Vojáci jsou každého měsíce vypláceni měděnou mincí, a kdyby došlo k obležení, hodlají nejprve vyplnit město. Jinak se chtějí bránit v zámku do posledního dechu, neboť sloužili dříve většinou v císařské armádě. Mladého hraběte Thurna nejsou knechti poslušni, neboť jednoho z nich krutě zbil. Ale ani hejtmán Loo, jenž není s Thurnem zadobře, nepoživá u knechtů velké vážnos-

ti. Také měšťané prohlašují, že Thurna přinesl čert do města, avšak kdyby nebylo jejich umíněnosti, byl by se zámek již dávno vzdal.¹²⁾

Zajatec, patrně posel nesoucí listy povzbuzující k odporu proti Habsburkům, vydávající se za uprchlíka, potom prozradil tajnou podzemní chodbu, kterou bylo možné dostat se nepozorovaně do hradu: Chodba vedoucí ze zámku není vojáky vůbec střežena. Před jejím zevním ústím jsou dva spálené dvorce a jsou tam zaraženy tři koly nestejné výše. U každého z nich leží bílý hladký kámen, jenž zakrývá dvířka k chodbě zarostlá trávou. Dvířka jsou dubová a opatřená špatným zámekem.¹³⁾

To je jediný autorovi tohoto článku známý dobový popis vyústění hradní tajné chodby. Vidíme, že vchody do chodeb zvenčí bývaly opatřeny dvířky, uzamčeny zámekem a maskovány trávou a kameny. Vchod byl dokonce označen znamením (tři nestejné kůly), patrně pro případné dodavatele zásob, kterým by se z obleženého hradu podařilo poslat zprávu, kde mají vstup do chodby hledat.

Ani prozrazení podzemní chodby nebylo Ondřeji Chebďovskému nic platné. Ještě týž den Albrecht z Valdštejna z Prahy odpověděl Cerbonimu, že zprávy

o zajatci z Kladska i protokoly o jeho výpovědích mu byly doručeny. Zajatce ať dá nabodnout na kůl.¹⁴⁾

Poznámky: **1)** Soukup, F.: Po čtyřech letech se okruh uzavřel, Hláska XI/2000, č. 1, s. 11. **2)** Mikota, P.: Hrad a tajné chodby, Hláska XI/2000, č. 1, s. 12. **3)** Pokorný, K.: Hrad a chodba tajná..., Hláska XI/2000, č. 2, s. 27. **4)** Pokorný, K.: Hrad a chodba tajná II, Hláska XI/2000, č. 3, s. 43; Rožmberský, P.: Podzemní prostory hradů a tvrzí, Hláska XI/2000, č. 3, s. 43-45. **5)** Slavík, J.: Hrad Potštejn a podzemní chodby, Hláska XII/2001, č. 1, s. 9. **6)** Fišera, Z.: Podzemní chodby – fantazie či skutečnost?, Hláska XIII/2002, č. 2, s. 27. **7)** Pokorný, K.: Podzemí hořovického hradu, Hláska XXIII/2012, č. 1, s. 7-8. **8)** Podle Knoll, V.: Kladská historie. 1999 (http://www.soupispamatek.com/xkladsko/historie_kladska_knoll.htm – 2. 12. 2012). **9)** citace v pozn. **8)** <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kladsko>. **11)** <http://www.cebus.cz/jednodenni-zajezdy/vratislav-kladsko/>. **12)** Líva, V. (ed.): Prameny k dějinám třicetileté války. Regesta fondu Militare archivu ministerstva vnitra ČSR v Praze VI. 1640-1642. Praha 1955, s. 270-271. **13)** Citace v pozn. 12, s. 271. **14)** Citace v pozn. 12, s. 271.

Drobnosti, dodatky, opravy, informace, zajímavosti, ohlasy

Pozoruhodná výstava u příležitosti 40. výročí zahájení archeologického výzkumu hradu Vízmburku na Trutnovsku (tzv. Východočeských Pompejů)

Vlastimil Málek

V srpnu 2012 uplynulo rovných 40 let od chvíle, kdy byl zahájen rozsáhlý archeologický výzkum pozapomenutého hradu Vízmburku na katastrálním území Havlovice nad Úpou (okres Trutnov), po staletí odpočívajícího pod zemí. Archeologický výzkum vedl dnes již legendární PhDr. Antonín Hejna, CSc., pracovník Archeologického ústavu ČSAV v Praze a jeden ze zakladatelů archeologie středověku v tehdejší Československu.

Výzkum to byl od počátku vskutku mimořádný. Po odstranění stromů a kubíků zeminy se totiž ukázalo, že výrazný pahorek uprostřed lesa neskrývá pouhé pozůstatky dřevozemních konstrukcí, jak se očekávalo, ale výtečně dochovanou zříceninu kamenného raně gotického hradu, jaká neměla v Čechách a sousedství obdoby. V odborných kruzích se začalo hovořit o Východočeských Pompejích a o výzkumu století.

Hrad Vízmburk byl založen ve druhé polovině 13. století zřejmě Tasem z Vízmburku, příslušníkem mocného rodu erbu třmene, provádějícího kolonizaci této části povodí řeky Úpy. V první polovině 15. století se však stala hradní posádka nebezpečná nedalekému Slezsku, kam podnikala loupeživé nájezdy. Slezané proto hrad roku 1447 odkoupili a nechali jej pobořit. Unikátnost archeologickým výzkumem získaných nálezů tkvěla právě v tom, že od uvedeného poboření hradu nebyl hradní pahorek dotčen výraznějším narušením, takže mimořádně kvalitně odrazil situaci zánikového horizontu hradu roku 1447.

U příležitosti 40. výročí zahájení archeologického výzkumu byla zejména zásluhou Sdružení pro Vízmburk, o. s., připravena pozoruhodná výstava, jejímž cílem je představit osudy hradu Vízmburku od jeho založení, trvání, zániku, znovuoživení až po současnost. Výstava měla původně probíhat jako hlavní sezonní výstava v Muzeu Podkrkonoší v Trutnově, ale vzhledem k uzavření muzea z důvodu rekonstrukce byla zpřístupněna od května do září 2012 v náhradních výstavních prostorách v Městské knihovně v Červeném Kostelci. Teprve po ukončení rekonstrukce byla výstava převedena konečně do Trutnova, mírně upravena, rozšířena a pod názvem Tajemství a poklady hradu Vízmburku dne 18. října 2012 slavnostně otevřena pro veřejnost.

Pořadatelé výstavy, která je součástí projektu „Hrad Vízmburk ve světle archeologických nálezů VIII“, jsou Sdružení pro Vízmburk, Muzeum Podkrkonoší v Trutnově a Městská knihovna v Červeném Kostelci. Libreto napsali archeologové Mgr. Jan Košťál a PhDr. Miroslav Novák, textové podklady zpracovali PhDr. Vladislav Razím (architektura hradu), Mgr. Markéta Soukupová (kachle a vytápění hradu), Mgr. Lenka Macháňová (výrobky z barevných kovů), Mgr. Jana Mazáčková (militaria) a Mgr. Jan Košťál (historie, archeologický výzkum, keramika atd.).

Výstava představuje několik stovek různorodých artefaktů získaných archeologickým výzkumem, trvajícím v letech 1972 až 1984, kdy byl předčasně z důvodu vážné nemoci dr. Hejny ukončen (dr. Hejna zemřel o dva roky později). Předčasným úmrtím vedoucích výzkumu zůstával archeologický materiál přes různé pokusy bohužel dlouho nezpracován, až v roce 2002 založené Sdružení pro Vízmburk záslužně zahájilo systematické práce i péči o torzo hradní zříceniny.

Archeologické nálezy prezentované na mimořádné výstavě pocházejí z fondů Archeologického ústavu AV ČR Praha, Muzea východních Čech v Hradci Králové, Muzea Podkrkonoší v Trutnově a Městského muzea a galerie J. W. Mezerové v Úpici. K vidění jsou četné keramické nádoby a jejich části, dále reliéfně zdobené kachle, architektonické prvky (svorníky klenebních žeber, hlavice sloupů, kružby okenních otvorů apod.), železné a bronzové předměty (nástroje, ostruhy, třmeny, podkovy, hroty šípů, přezky, přívěšky, ale i kuriozity jako středověká manikurní souprava, rolnička či náprstek se špendlíkem), kostěné předměty (hřebeny, píšťalky, šídla, ozdoby, destičky, hrací prvky). Tyto předměty jsou vystaveny v jedenácti velkých prosklených vitrinách, kromě toho je součástí výstavy dioráma představující středověkou hradní kuchyni. Doprovodné texty s příslušnými obrázky, plánky, nákresy, fotografiemi a rekonstrukčními vyobrazeními jsou zpracovány na devíti velkoformátových panelech, představujících tématicky dějiny hradu, život na hradě – vaření, předměty denní potřeby, vytápění, architektonickou podobu hradu, středověkou kolonizaci Podkrkonoší, archeologický výzkum, záchranu archeologických nálezů a činnost Sdružení pro Vízmburk. Nechybějí ani tři vitríny s vystavenou literaturou o hradu Vízmburku od 19. století do současnosti.

Návštěvníci mají v rámci prohlídky výstavy také možnost zhlédnout cca patnáctiminutový dokumentární film natočený v době archeologického výzkumu hradu a projekci fotografií od černobílých z výzkumných sezón až po barevné z činnosti Sdruže-

ní pro Vízmurk. V prodeji jsou rovněž upomínkové předměty (pohlednice, skládačky, repliky kachlů) a publikace Vladislava Razíma: *Vízmurk*. Raně gotický hrad a jeho proměny, která vyšla v roce 2012 jako příloha časopisu *Průzkumy památek*. Muzeum Podkrkonoší v průběhu výstavy pořádá rovněž několik doprovodných přednášek (17. 1. prof. PhDr. Vladimír Wolf: Významný český archeolog Antonín Hejna, 24. 1. Mgr. Jan Košťál: Život na středověkém hradě Vízmurku ve světle archeologických nálezů; další přednášky pak budou následovat v únoru či březnu 2013). Na leden 2013 je rovněž plánováno představení zcela nové souborné publikace o hradu Vízmurku od Mgr. Jana Košťála a dalších autorů soustředěných především kolem Sdružení pro Vízmurk.

Výstava bude k vidění v Muzeu Podkrkonoší v Trutnově minimálně do 31. března 2013, avšak pravděpodobně dojde ještě k jejímu prodloužení. Zájemcům doporučujeme sledovat webové stránky muzea <http://www.muzeumtrutnov.cz>, kde je rovněž k prohlédnutí fotogalerie z vernisáže výstavy. Otevřeno je denně mimo pondělí 9 – 12 a 13 – 17 hodin.

Ohlas na ohlas

Petr Nosek

V Hlásce č. 3/2012 byl uveřejněn článek Josefa Brtky Rokokové fresky ze zámku v Kostelní Bříže nalezly spočínutí. V tomto článku byla uvedena mimo jiné i adrešná kritika některých lidí a institucí. V Hlásce č. 4/2012 byl na str. 59 uveden Ohlas na článek Josefa Brtky od Jany Richterové.

Jana Richterová zde považovala za nutné reagovat na výše uvedený článek. Ve svém příspěvku však považuje názor p. Brtky na danou problematiku za neodborný se subjektivním a emocionálním podtextem. Dále považuje zveřejnění Brtkova článku v odborném tisku za zcela nevhodné. Současně také vyzývá redakci, aby v budoucnu pro další příspěvky uplatňovala tvrdší pravidla (že by navrhovala Jana Richterová zavést cenzuru?).

Já nemám informace, zda popisovaná situace panem Brtkem se zakládá na jeho subjektivních pocitech nebo či neodpovídá skutečnosti. V každém případě je to jeho názor a má na něj právo. Příspěvek, který jsem si rád přečetl v Hlásce, беру jako jeho pohled na danou situaci a možnost oživení debaty na toto téma. Po přečtení příspěvku paní Jany Richterové a její nepřímé výzvě k „cenzuře“, se však tak nějak přikláním k názoru p. Brtky, že je cosi prohlédlo ve státě Dánskem....

Vyzývám tedy redakci, aby i nadále udržela kvalitu Hlásky a to právě zveřejňováním všech odlišných názorů a subjektivních dojmů (viz zajímavá diskuze o používání palných zbraní). Jen tak si totiž zachováme možnost další diskuze a názorové diverzity, která dělá náš život pružnější a kvalitnější. Znovu zavádění normalizačních praktik minulých režimů, likvidace kritiků a cenzura je krokem zpět a s tím nemohu souhlasit!

Už jste četli...?

Ročenka 2011 Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště středních Čech v Praze. Příloha časopisu *Památky středních Čech* 2/2012. A4, čb., křída, 148 stran. Souhrn činnosti uvedeného pracoviště za rok 2011. Opatřeno bohatou fotodokumentací, informace o stavebních a restaurátorských zásadách na mnoha památkách, tedy i na hradech, zámcích a tvrzích. Adresa redakce: NPÚ, ú. o. p. středních Čech v Praze, Sabinova 5, 130 11 Praha, tel. 274000283, e-mail: klepetkova@stc.npu.cz.

Jihočeský Herold 2/2012. Časopis o historii a pomocných vědách historických. Vydává Ing. Milan Daněk, Dlouhá 18, 370 11 Č. Budějovice, tel. 737438029, e-mail: jihocesky.herold@seznam.cz. Formát A5, 42 stran, černobílé a barevné obrázky. Z obsahu: J. Roman: Tvrz Žumberk v roce 2012, s. 37-39.

Redakce

Vlastivědný sborník Krkonoše – Podkrkonoší 20/2012 si zanedlouho připomene 50 let od založení, avšak dlužno dodat, že v minulosti vycházel značně nepravidelně, přičemž např. pauza mezi 8. a 9. svazkem dosáhla rovných dvaceti let. Od roku 2008 vychází každoročně. Nejnovější svazek 20 je hned v několika

ohledech rekordní – má 655 stran formátu A5, čítá 50 studií a článků, dále několik desítek zpráv o dění v oboru a regionální literatuře, na jeho tvorbě se podílelo 63 autorů, mezi nimiž nechybí ani renomovaní univerzitní a akademičtí odborníci. Vydalo jej Muzeum Podkrkonoší v Trutnově ve spolupráci se Státním okresním archivem Trutnov, Krkonošským muzeem Správy KRNP a ve Vrchlabí a Vlastivědným kroužkem Krkonoš a Podkrkonoší. Sborník, jehož slavnostní křest proběhl 3. ledna 2013 v trutnovském muzeu, je zasvěcen sedmdesátinám předního historika českého severovýchodu Prof. PhDr. Vladimíra Wolfa (*1942). Jubilant sám se hojně věnoval středověkým dějinám i archeologii, především výzkumu středověkých sídel na Trutnovsku, např. tzv. kolonizačních provizorií. V úvodu sborníku je prof. Wolfovi věnován medailonek z pera Z. Jirásky a výběrová bibliografie. Nechybí ani připomenutí jeho někdejší spolupráce s dr. Antonínem Hejnou, CSc. Z problematiky středověku a raného novověku, nejbližší čtenářům Hlásky, sborník obsahuje článek P. Burchardta o pražských groších ve sbírkách muzea v polské Kamenné Hoře, B. Czechowicze o nájezdu Slezanů do východních Čech v roce 1421 (masakr obyvatel u Police n. M.), L. Jirásek se věnuje lokalizaci lenního statku Burkšadl, A. Křivská připomíná zapomenutou osobnost Konráda z Trutnova (kněz a notář arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi), J. Louda se věnuje současnému stavu poznání stavební historie tvrže a zámku ve Vrchlabí, F. Musil se zabývá dějinami broumovského děkanátu v předhusitské době, D. Papajík se zaměřuje na vztah Vítky z Úpy a ze Švábenic k Trutnovsku, M. Plaček dokládá erozi zeměpanského dominia na příkladu vsi Vlkoše příslušné k panství Bzenec, B. Skoczylas-Stadnik připomíná slezského humanistu, teologa, pedagoga a lékaře Hieronyma A. Wildenberga (1465-1558), J. Slavík se zabývá zbytky románského kostela ve Dvoře Králové nad Labem a jeho přestavbě ve druhé polovině 13. století, M. Slezák shrnuje dosavadní literaturu věnovanou archeologii pravěku a středověku na Trutnovsku, M. Šandera rozebírá vrtkavého husitského pána Haška z Valdštejna a O. Wolf pak přibližuje románský kostel sv. Bartoloměje v Lanžově na základě archeologických nálezů. Cena sborníku, vytisknutého na kvalitním polokřídovém papíru, je 250 Kč. Získat jej lze na adrese: Muzeum Podkrkonoší v Trutnově, Školní 150, 541 01 Trutnov, tel. 499 811 897 (e-mail: muzeum@muzeumtrutnov.cz). V. Málek

Z hradů, zámků a tvrzí

Beroun – zchátralý barokní zámek v místní části Na ptáku se v noci na 5. 1. 2013 zčásti zřítíl. Naštěstí bezvýsledně byl prohledán záchranáři, zda v něm nejsou zavalené osoby, neboť byl útočištěm bezdomovců. Majitelka zámku žije v cizině, s úřady nekomunikuje a opravy se neujala. (Zprávy TV Prima 5. 1. 2013)

J. Brtek

Skalní hrad Čap na okraji Kokořínska (okr. Č. Lípa) má od roku 2007 přístupný sklep, který byl do té doby zasypan tak, že od stropu zůstávala mezera okolo 80 cm. Objevila se zde i vstupní šíje se schody. V podlaze se nalézají dvě zahlobené „jímky“

P. Záhořík

Zámek Křemýž (okr. Teplice) 10. 1. 2013. Původně barokní, později klasicistní s neogotickými prvky, situovaný ve stejnojmenné obci. Do roku 1996 zde byla léčebna dlouhodobě nemocných, která v témže roce i přes provedenou rekonstrukci zámku ukončila činnost a byla vystěhována. Poté byl zámek v gesci OÚ v Teplicích, od roku 2002 ho spravoval Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, který ho v roce 2005 předal soukromému majiteli. Podle místních obyvatel, bydlících v části bývalých hospodářských budov,

byl však zámek prodán arabským majitelům, jejichž záměry, co se zámek bude, nejsou známy. Zámek ještě do nedávné doby hlídala bezpečnostní agentura, ta však

činnost ukončila. V současné době je zámek ve velmi neutěšeném stavu a vesele chátrá. Park u zámku je volně přístupný, je celkem udržovaný, ale z opačné strany – cca 30 m k neudržovanému oplocení – je až na cestu plocha zarostlá. Spousta oken zámku je rozbitých, hlavní vchod do zámku z obou stran zabedněn, fasáda v poměrně žalostném stavu. Interiéry zámku asi nebudou o nic lepší. Celkový dojem je velmi neuspokojivý – viz foto.

Jen o pár kilometrů dál v obci **Světec** (okr. Teplice) se nachází vzorně rekonstruovaný a opravený zámek s pěkným parkem. V zámku je obecní úřad, knihovna, výstavní síň, informační středisko, částečně i byty. Zámek je tedy účelově využíván, volně přístupný je park a sadové úpravy před zámkem. Rozhodně stojí za zastavení – viz foto.

V. Svoboda

Zprávy z klubu

Rada

Kontaktní adresa: KAS, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň. Tel. 604261000, e-mail: mailto:rozember@kar.zcu.cz. Internetové stránky: <http://www.klubaugustasedlacka.cz/>.

Funkcionáři většiny poboček do uzávěrky tohoto čísla nedodali požadované Zprávy o činnosti a o hospodaření za rok 2012. Je třeba je urychleně vypracovat a poslat Radě.

Schůze Rady se bude konat ve **středu 5. června** současně se schůzkou plzeňské pobočky. Bude stanovena výše desátku na rok 2013, výše předplatného Hlášky na rok 2014, rozhodne se o dalším konání konference Dějiny staveb a o vydání sborníku z minulé konference, proběhne volba funkcionářů Rady KASu. Další návrhy k projednání či stanoviska k uvedeným bodům mohou předsedové poboček zaslat na výše uvedený e-mail. Pobočky mají podle počtu členů hlasů: Plzeň 4, Praha a Zlín po 2, ostatní po jednom.

Aby nemusel šéfredaktor Hlášky P. Rožmberský rozhodovat o otištění či neotištění kontroverzních příspěvků (nebo o jejich úpravě) sám, byla jako jeho poradní orgán vytvořena **redakční rada Hlášky** ve složení: J. Anderle, T. Karel, J. Richterová, P. Nosek. Prvním usnesením redakční rady je konstatování, že **za obsah příspěvků odpovídají autoři.**

Zpráva o činnosti v roce 2011: S potížemi se podařilo sehnat nižší dotace na Hlásku i na sborník Dějiny staveb. Členskou cenu Hlášky a „desátek“ se podařilo udržet na stejné „míži“. Opět byla uspořádána mezinárodní konference Dějiny staveb a vydán sborník z konference předešlé, zasláný všem pobočkám. Hláška byla poskytována všem plzeňským gymnáziím a autorům příspěvků. Schůze Rady potvrdila stávající funkcionáře.

tajemník P. Rožmberský

Pobočka Plzeň

Kontaktní adresa: KAS, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň. Tel. 604261000, e-mail: rozember@kar.zcu.cz. Internetové stránky pobočky: <http://kasplzen.sweb.cz/>.

Na pravidelných klubových schůzkách se vždy první středu v měsíci v Riegrově 3 (suterén) konala přednáška; v lednu komentoval staré snímky panských sídel ze sbírek Západočeského muzea L. Krčmář, v únoru komentoval snímky ze zájezdu pobočky na Vimpersko P. Rožmberský a v březnu přednášel J. Anderle o problematice žinkovských hradů. Všem přednášejícím velmi děkujeme a vyzýváme další, aby si nějakou přednášku připravili.

Na velké únorové přednášce představil Z. Procházka svou vlastní tvrz Lštění. Seznámil 23 posluchačů s průběhem opravy věžové tvrze, se zjištěnými detaily a s výsledky archeologických zjištění. Ačkoli nastal problém s promítáním obrázků, nakonec se podařilo vyřešit.

Jarní autovycházka na Tábořsko se koná v **sobotu 20. dubna**. Odjezd od Hamburku v 8 hodin. Navštívíme u Tábora záhadnou fortifikaci Obříštně nad pravým břehem Lužnice, dále pojedeme přes dvě venkovská sídla (pozůstatky gotickorenesanční tvrze) Dub a Polánka do Mladé Vožice (zámek a hrad, rodiště patrona KASu), Šelmberk (hrad, který jako první August Sedláček spatřil), Kříželec (pěkné tvrzíště), Načeradec (tvrz či zvonice?), Louňovice pod Blaníkem (zámek z tvrze), Velký Blaník (pozůstatky hradu) a pokud zbude čas, v blízkém okolí je mnoho dalších pěkných míst (tvrziště Olešná, tvrz Nespery, zámek a tvrz Jemniště, zámek a tvrz Chotýšany). Vede O. Slabý, majitelé aut a pěšáci se musí nahlásit na kontaktním telefonu či e-mailu pobočky kvůli koordinaci akce.

V sobotu 27. dubna se koná slavnostní **otevření** zrekonstruované a rozšířené **naučné stezky F. X. France**. Sraz účastníků je v **10 hod.** u první tabule u louky pod zříceninou hradu Lopaty (při silnici Štáhlavice-Komatičky; lokálkou z Nezvěstic do zastávky Štáhlavice a pak po zmíněné silnici). Procházka 10 km dlouhou stezkou bude doprovázena odborným výkladem.

Jarní členská schůze pobočky se koná ve **středu 1. května** po přednášce v Riegrově 3 (suterén). Budou vylučováni neplatiči, přijímání noví členové, plánovány další akce a podobně.

Jarní poznávací zájezd odjede opět od Hamburku v **8 hodin, v sobotu 25. května**. Trasa povede tentokrát na Domažlicko. První zastávka bude v Bílém mlýně, samotě u Staňkova, kdysi panském sídle. Poté budeme pokračovat do Horšovského Týna (tři prohlídkové okruhy Hrad – 90, zámek – 90, Purkrabství – 50 Kč). Z časových důvodů bude možné absolvovat jen jeden, a i jinak je ve městě hodně co k vidění. Poté se přesuneme do blízkého Horšova se známým kostelem a odtud se projdeme někdejší oborou k loveckému záměčku Annaburgu. Bude následovat obhlídka „Lomikarova“ zámku Trhanov a Domažlice. Bude možné vystoupit na věž Chodského hradu a obědvat se v renesanční hospodě „U Meluzíny“ našeho člena Z. Procházky. Přes Kout na Šumavě (tvrz, zámek) se přesuneme do Podzámčí a na hrad Rýzmbek. Poté na zpáteční cestě podle času můžeme obhlédnout pozůstatky tvrze v Zahořanech a zámek v Nahošicích. Platit se bude obvyklým způsobem – náklady se rozečtou na osobu a zaplatí se ještě v autobusu. Při plně obsazeném autobusu (27 míst) vychází přibližně na jednoho 150 Kč. Opět se včas hlase na výše uvedené číslo nebo e-mail, popřípadě se včas odhlašte, aby mohl být vzat ten, na koho se nedostalo.

V tomto roce oslavili nebo oslaví kulatá výročí následující členové pobočky (dámky prominou): 30 let Mgr. Alena Aubrechtová z Volduch, Marcela Kalašová z Masečína, PhDr. Petr Menšík Ph.D. z Tábora, Mgr. Zdeňka Schejbalová z Plzně, Mgr. David Tuma ze Zaječova. 40 let Mgr. Petr Sokol z Plzně, Tomáš Vostatek z Prahy. 50 let Ing. Petr Kroupa z Malesic, Miroslav Polanský z Plzně-Valchy, Jiří Schierl z Toužimi. 60 let PhDr. Pavel Břicháček z Plzně, Jan Koloc z Ústí n. L., Prof. RNDr. Karel Prach CSc. z Třeboně, RNDr. Miroslav Vidlák z Karlových Varů. 70 let Jiří Šulc z Bezděkova a osmdesátku Jan Kraft st. z Rokycan. Všem přejeme hodně zdraví a pohody.

Zpráva o činnosti v r. 2012: Po celý rok (mimo prázdnin) se dařilo s jistými problémy zajišťovat přednášky na klubových schůzkách jednou za měsíc (několikrát v restauraci hotelu Continental, pak opět v Riegrově 3), uspořádány byly také dvě přednášky pro veřejnost ve spolupráci se Západočeskou univerzitou. Uskutečnily se dvě členské schůze, jarní a podzimní autovycházky (na Rokycansko a na Benešovsko) a poznávací zájezdy (do Německa a na Vimpersko). Již podruhé se konal dvoudenní výlet loďmo po hradech a dalších památkách na Berounce. Podařilo se získat finanční podporu na opravu a rozšíření naučné stezky F. X. France a provést příslušné práce. O akcích bylo na stránkách klubového zpravodaje podrobně referováno. Všem, kteří se na činnosti pobočky podíleli, patří poděkování.

tajemník P. Rožmberský

Zpráva o hospodaření v r. 2012: Zůstatek: 12 874 Kč. Příjmy: 18 060 Kč (příspěvky, předplatné Hlášky, dary). Výdaje: 17 317 Kč (6680 předplatné Hlášky, 1900 desátek, 153 kanc. potřeby, 1000 přednášky, 7584 poštovné za Hlásku). Zůstatek: 13 617 Kč.

pokladník K. Brzobohatá

Touto zprávou ukončila ing. Karla Brzobohatá své fungování jako pokladní plzeňské pobočky a Rady KASu a odstěhovala se nám na Moravu. Za její pětileté „pokladničení“ a práci s dotacemi jí byl na rozlučkovém večeři předán dar plzeňské pobočky – stříbrný prsten s „vošáhlíkem“ (hlavička andílka na mříži kostela sv. Bartoloměje v Plzni, která, když ji uchopíte a něco si přejete, prý přání splní), a s vyrytým nápisem KAS Plzeň.

Věnujte prosím zvýšenou pozornost placení příspěvků. Zaplatí-li někdo omylem dvakrát či pokouší-li se někdo zaplatit na rok dopředu (i když není známo, kolik budou v dalším roce příspěvky činit a účetnictví musí být uzavřeno k poslednímu dni roku), předplatky nelze vrátit (kdo by platil poštovné?). Proto všechny takové „nepatřičné“ platby považujeme za dary a jako takové jsou také vyúčtovány. Při placení se usmívejte a řiďte se pokyny uveřejněnými podzimním Hláscem – zřejmě dojde k podstatným změnám.

Pobočka Brno

Kontaktní adresa: Ing. Pavel Švehla, Ondráčkova 3, 628 00 Brno-Líšeň, e-mail: svehla.pavel@volny.cz.; Mgr. Josef Jan Kovář, Renneská třída 416/39, 639 00 Brno-Štýřice.

Zpráva o hospodaření v r. 2012: Zůstatek: 2510 Kč. Příjmy: 1000 Kč (čl. příspěvky 2012 600 Kč, předplatné Hlásky na 2013 360 Kč, dary 40 Kč). Výdaje: 460 Kč (desátek Radě KASu 100 Kč, předplatné Hlásky na 2013 360 Kč). Zůstatek: 3050 Kč.

pokladník J. J. Kovář

Pobočka Zlín

Kontaktní adresa: KAS pobočka Zlín, MUDr. Jiří Hoza, Česká 4760, 760 05 Zlín. Tel. 737177346. E-mail: jihaz@post.cz. Internetové stránky pobočky: <http://www.kaszlin.estranky.cz/>.

Zpráva o činnosti v r. 2012: 7. 1. se členové pobočky účastnili tříkrálového výstupu na hrad Helfštýn. 28. 4. – 2. 5. provedl M. Zikmund expedici po tvrzcích jižních Čech: Chvalešovice, Míšenc u Protivína (zbytky hrádku), Klokočín (tvrz), Ředice u Strakonice, Modliškovice (nepatrné zbytky tvrže), Drahonice (tvrz), Celnice, Volyně (tvrz), Božejovice (tvrz na poloostrově v rybníce), Dub (zámek), Vodňany (městské opevnění), Libějovice u Chelčic (dva zámky). Vše pěšky a stopem za třiceti stupňového vedra. 4. – 8. 5. proběhl zájezd po hradech Českého Švýcarska (organizoval A. Fuksa) autobusem člena pobočky J. Mecera. V pátek a sobotu byly navštíveny skalní hrady Falkenstein, Šaunštejn, Kamenický hrádek, Frývald, Kyjovský hrádek, Chřibský hrádek. V dalších dnech Kostomlaty pod Milešovkou, Oltářík, Skalka, Košťálov, Opámo, Ostrý, Kalich, Kamýk a Házmburk. Zájezd se všem líbil. 16. – 24. 6. členové pobočky A. Hoferek a M. Petrůj prováděli konzervaci podkovovité věže hradu Lietava u Žiliny. 4. – 6. 7. proběhla akce Křídlo – zdění hradby na dolním a horním hradu pod vedením R. Vrly. 18. – 26. 8. A. Hoferek a M. Petrůj dokončili konzervaci věže na hradě Lietava. Na témže hradě proběhla 22. – 23. 9. přednáška ing. Pavly Rovnaníkové z Brna o použití příměsi metakolinu do malty při konzervaci zdíva zřícenin hradů za účasti tří členů pobočky. 10. – 19. 10. byla podniknuta expedice „Románská architektura Aragonie 2012“ pod vedením J. Hozy, které se účastnilo dalších 7 členů pobočky. Bylo navštíveno 15 hradů, mezi nimi perla Aragonie – Castillo de Loarre v oblasti Huesca. Jádrem hradu bylo postaveno v letech 1020-1035 za krále Sancho III. u Navarry. Hradní kostel byl postaven r. 1071. Dále Castillo Samitier, hrad aragonských templářských rytířů, Castillo Sadaba, maurská pevnost, a další. Navštívili jsme také 4 kláštery, mezi nimi klenot Monasterio San Chuan de la Peña, pohřebiště prvních

tří aragonských králů. Aragonie je opravdu klenotnicí románské architektury.

Zpráva o hospodaření v r. 2012: Zůstatek: 8279 Kč. Příjmy: 6980 Kč (čl. příspěvky 6300, předplatné Hlásky 680). Výdaje: 6365 Kč (desátek, předplatné Hlásky, pošt. ceniny, obálky, xero-kopie, Autoatlas Španělsko Portugalsko, občerstvení na výroční schůzi). Zůstatek: 8894 Kč.

pokladník Z. Sadílek

Pobočka Hradec Králové

Kontaktní adresa: Ing. Jiří Slavík, Nerudova 1210, 517 41 Kostelec n. Orlicí, e-mail: slavik@josefov.npu.cz, jaro-slav_cerny@centrum.cz.

Zpráva o činnosti v r. 2012: Po přijetí nových členů (ing. Petr Nožička z Hradce Králové a Jan Čečetka z Lázní Běláhoř) stoupl počet členů pobočky na 25 (z toho 2 kolektivní). Výbor působil ve složení J. Slavík (předseda), J. Čížek (jednatel), J. Černý (pokladník). Revizní komise dosud nebyla doplněna, revize pokladny nebyla provedena. Konaly se celkem 4 schůze. 9. 2. (výroční), 17. 5., 20. 9. a 6. 12. s průměrnou účastí 6 členů. Náplň schůzek tradičně zahrnovala přípravu klubových výjezdů, informace o proběhlých akcích, výzkumech, nové literatuře, o odborných konferencích a archeologických výzkumech na panských sídlech. Pobočka uskutečnila dva automobilové výjezdy: První směřoval 21. dubna na Nymbursko, kde jsme pod vedením J. Čečetky navštívili zámek v Poděbradech, prohlédli si archeologicky odkrytou sladovnu a městské opevnění v Nymburce, zříceninu cihlového hradu Mydlovar a tvrz v Kersku. Výprava byla zakončena ve známé restauraci Hájenka, zúčastnilo se jí 6 členů a stejný počet hostů a rodinných příslušníků. Podzimní výprava se uskutečnila 6. října v západní části severní Moravy pod vedením Z. Fišery. Účastníci navštívili Nový hrad u Šumperka, prohlédli si exteriér renesanční tvrže v Bohdíkovicích, zříceniny hradů Brníčko a Hoštejn. Výpravy se účastnili 4 členové a 2 hosté.

J. Čížek – J. Slavík

Zpráva o hospodaření v r. 2012: Zůstatek 3482,50 Kč, příjmy 960 Kč (čl. příspěvky a předplatné Hlásky), výdaje 1070 Kč (platby za Hlásku a čl. příspěvky do Plzně; platby za poštovné a drobné výdaje budou zaúčtovány v r. 2013). Zůstatek 3372,50 Kč.

J. Černý

Další informace od poboček redakce do uzávěrky tohoto čísla neobdržela.

Kontakty na ostatní pobočky:

Pobočka Praha

Kontaktní adresa: KAS Pobočka Praha, PhDr. Jiří Úlovec, Tř. Milady Horákové 133, 166 21 Praha 6 – Dejvice, e-mail: julo-vec@mvr.cz, houskovad@seznam.cz.

Pobočka Humpolec

Kontaktní adresa: KAS, pobočka Humpolec, Hradská 818, 396 01 Humpolec, E-mail: kocmani.hu@seznam.cz, frantisek.kocman@mesto-humpolec.cz, tel: 777347511. Internetové stránky pobočky: <http://www.hrad-orlik.cz>.

Uzávěrka dalšího čísla: 10. 6. 2013 (vyjde v první červencové dekádě 2013)

HLÁSKA, zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka. ISSN 1212-4974.

Vychází čtvrtletně. Toto číslo vyšlo v 1. dubnové dekádě 2013.

Šéfredaktor Petr Rožmberský (rozember@kar.zcu.cz.), technický redaktor ing. Petr Mikota (pmikota@post.cz),

redaktor pro internet Milan Novobilský (www.klubaugustasedlacka.cz.).

Adresa redakce: Klub Augusta Sedláčka, Kopeckého sady 2, 301 56 Plzeň.

Vydává Klub Augusta Sedláčka za přispění Grantu na podporu kulturních programů města Plzně a Nadace 700 let města Plzně.

Registrováno pod značkou OK UmP 23/1991. 360 výtisků.